

Öppen sand

Hur gör jag?

- Alla typer av bar sand är bra. Den bästa är den så kallade bakbara sanden, som när den är fuktig håller ihop om man kramar den. Sådan sand används bland annat i sandlådor.
- Även sandig jord, grus och till och med blottad lera är bra. Olika arter småkryp använder olika sorters sand, så länge den är fri från vegetation.
- Har du sand i marken är det allra enklaste att skrapa bort all matjord och alla växter, levande som döda.
- Finns det inte sand i marken kan du hälla ut ett lass sand på ett lämpligt ställe.
- Alla sandytor är bra, men extra bra är det om området är över 10 kvadratmeter.
- Sanden behöver vara minst 50 centimeter djup.
- Ytan ska vara skuggfri under större delen av dagen och alltid skuggfri mitt på dagen. Den får den gärna ligga lite i lä.
- Helst ska ytan luta lite åt söder för att ännu bättre fånga upp ljuset och värmen.
- Sträva efter att bevara de markblottor som finns. Undvik därför att lägga ut krossgrus på markvägar eller lägga matjord på sandig mark.

Bar sand är ett av de element som försvinner snabbast från vårt landskap eftersom den snabbt täcks över av växtlighet. Du gör alltså en stor insats genom att skapa lite öppna sandytor.

Vilka arter hittar jag här?

Många småkryp som lever i marken är beroende av att det finns solig och varm bar sand där de kan gräva sina bon. Deras ägg och larver behöver värme för att kunna utvecklas. De samlar föda till larverna i sina hålor, bin samlar pollen till sina larver, rovsteklar som läppstekeln dödar andra insekter som bladlöss och flugor och lämnar till sina larver.

Partier med bar sand, grus eller torr jord utnyttjas även av många värmekrävande småkryp för att de ska få upp kroppstemperaturen. Blottad sand och grus lagrar värmen från solen och blir varmare än områden täckta av växter. Varma och soliga dagar kan du se en livlig trafik av bland annat fjärilar, bin och trollsländor som slår sig ner på den uppvärmda sanden en stund och sedan flyger iväg när kroppstemperaturen har höjts. Även sandödlor behöver varm sand att gräva ner sina ägg i.

Ett sälgsandbi värmer sig på sandbädden.

Praktbyxbin har kraftig behåring på bakbenen. De trivs bra i sandiga ängsmarker och i sanddyner.

Sandödlor trivs bäst i varma sydsluttningar i tåkter. Honorna lägger äggen i en håla i sanden. Efter äggläggningen täcker hon över äggen och låter sandens värme ruva dem.

Länsstyrelsen Västmanland, november 2021 Foto: Magnus Stenmark och Karin Sandberg